

GRÅGÅSEN

Den største af Europas naturligt hjemmehørende gåsearter med en kropsvægt på over tre kilo.

Opdelt i flere bestande med vores egen, den nordvest-europæiske, som den med størst fremgang.

I 1990'erne blev Nordvest-europas bestand af grågæs estimeret til at tælle rundt regnet 200.000 individer i september.

I 2010 var dette tal steget til 610.000 grågæs ved indgangen til efteråret.

Den danske ynglebestand af grågæs vurderes før tællingen i august 2022 til at være op imod 15.000 par.

De senere år har mange grågæs overvintret i Danmark.
Fotos: Jan Skriver

Nu skal der styr på sommerlandets grågæs

Gåsetællere fra Gedser til Skagen vil i weekenden 6.-7. august tælle grågæs i alle gåsevenlige afkroge af den danske natur. Tællingen skal afsløre, hvor stor Danmarks ynglebestand af landets eneste indfødte vildgås er blevet.

JAN SKRIVER
Journalist og fotograf
indland@jp.dk

Den er stamfader til tamgås og dermed menuen i mange danske hjem juleaften. Den kan både være tilidsfuld og sky, men den har al mulig grund til at skyde gåsebrystet frem i tilfredshed. Grågåsen er nemlig en af de senere årtiers mest fremgangsrigeste ynglefugle i Danmark, og nu skal der sættes tal på succesen i gåselandet.

»I første halvdel af august er den danske natur fyldt med vores "egne" grågæs, altså dem, der har ynglet her i landet. I september ankommer mange tusinde grågæs fra Norge, Sverige og Finland og blander sig med deres danske artsfæller. Derfor går vi målrettet efter at tælle grågåsen i første weekend af august, for så er vi sikre på at få et retvisende overblik over den indfødte danske bestand«, siger Henning Heldbjerg, der er biolog PhD., Institut for Ecoscience, Aarhus Universitet.

Gåsetællere kan sove længe
I samarbejde med biolog Iben Hove Sørensen og medlem-

mer af Danmarks Jægerforbund plus et hundredtalligt korps af fugletællere fra Dansk Ornitologisk Forening (DOF) og støttet af Miljøministeriet, vil han samle tallene i den mest omfattende danske grågåsetælling til dato. Alle danske kyster og vandflader fra de største søer til de mindste moser vil blive tjekket for grågæs.

Og for en gangs skyld, når man spejder efter fugle, behøver morgenmænd og -fruer ikke at stå op med solen for at fokusere på flokkene.

»Vi har fundet ud af, at danske grågæs er lettest at tælle ved søer og strande efter klokken 11, fordi de søger føde spredt i landskabet fra morgenstunden, og først samles på deres hvilepladser i timerne omkring middag«, siger Henning Heldbjerg, der har lavet et kort med samtlige vandflader i Danmark, der realistisk set huser grågæs i begyndelsen af august.

Til hvert vandområde vil der blive koblet en gåsetæller, så nationen i realiteten vil være mandsopdækket, hvad angår gåseansamlinger.

I løbet af de seneste tre årtier er den danske ynglebestand af grågæs ottedoblet, og da Dansk Ornitologisk Forening (DOF) i perioden 2014-2017 lavede sin seneste Atlasundersøgelse af den danske fuglefauna, viste det sig, at antallet af lokaliteter med ynglende grågæs var fire-doblet siden 1990'erne.

»For få årtier siden havde grågåsen i Danmark en klar østlig udbredelse. Det var kun i fuglereservatet Vejlerne i Nordvestjylland, at der i den vestlige del af landet yngledes grågæs. Det billede er ændret

”

De mildere vintre og den rigelige føde i Nordvesteuropa bevirker, at danske grågæs kan overvintre tættere på deres yngleområder, end det var tilfældet for årtier siden

HENNING HELDBJERG,
BIOLOG PHD., INSTITUT FOR
ECOSCIENCE, AARHUS UNIVERSITET

radikalt. I 1990'erne bredte grågåsen sig til mange lokaliteter langs den jyske vestkyst, på Djursland og i Østjylland. Udviklingen fortsatte, så næsten alle egne af Danmark i disse år huser ynglende grågæs«, siger Henning Heldbjerg.

Det er stort set kun de jyske egne med større heder og plantager, som ikke huser grågæs i nævneværdig grad.

Det kolde bord er lunere

Klima, føde og øget overlevelse er kodeord i en forklaring på den voksende bestand af grågæs, påpeger biologen.

»Stigningen i bestandsstørrelsen og det forhold, at gæssene udvider deres udbredelse, skyldes formentlig en kombination af mildere vintre og et moderne landbrug

med vintergrønne marker. Kombinationen har resulteret i en øget mængde af føde til gæssene vinteren igennem. Ofte er vores vintre uden sne, så planteføden er let tilgængelig hele vinterhalvåret. Derfor overlever flere fugle, og de er i bedre fysisk form, når ynglesæsonen begynder, hvilket øger frugtbarheden. De mildere vintre og den rigelige føde i Nordvesteuropa bevirker, at danske grågæs kan overvintre tættere på deres yngleområder, end det var tilfældet for årtier siden. Også det er med til at øge overlevelsen«, siger Henning Heldbjerg.

I september bliver Danmark ekstra gåserig, når grågæs fra den skandinaviske bestand indfinder sig på enge, stubmarker eller høstede majsmarker. Ofte vælger

fugle fra vores nabolande mod nord og øst at holde vinter i Danmark eller i landene umiddelbart sydvest for. Grågæssene har skiftet vintervaner, så de er langt mere tilbøjelige til at blive i Nordvesteuropa, end de var tidligere.

For få årtier siden fløj alle danske grågæs til Sydspanien i vinterhalvåret, men de senere år har rundt regnet 120.000 grågæs holdt vinter i Danmark. Tidligere var det helt ukendt, at grågæssene blev hos os om vinteren.

Mere viden

Hvorfor så sende gåsetællere ud overalt i fædrelandets våde områder med kikkert og notesblok?

»For at sikre den bedst mulige forvaltning af grågæsebestanden, må vi vide, hvor mange fugle, der er i vores natur. Gæssenes succes har ikke blot ført til flere store naturoplevelser for danskerne, den har også ført til stigende konflikter med landbruget og en øget risiko for flysikkerheden. Sommer-tællingens resultater vil komme til at indgå i arbejdet med en forvaltningsplan for grågåsen, der også er et af de mest populære jagtobjekter blandt danske jægere«, siger Henning Heldbjerg, som forventer at have et facit af tællingerne i løbet af efteråret.

Voksne grågæs fælder deres svingfjer i hørsommeren og lever da skjult i rørskove, moser og sumpe. I august kommer de frit frem med friske fjer og gode flyveevner. De kan da tælles, når de samles i vådområder.

